

Granskningsstrategi

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag är ytterst att pröva frågan om ansvarsfrihet för styrelser och nämnder och lägga förslag till fullmäktige som i sin tur fattar beslut i ansvarsfrågan. Granskningar genomförda utifrån revisionsuppdraget är medlet att nå fram till denna ansvarsprövning. Revisionsarbetet kan utöver detta bidra till verksamhetens utveckling.

Revisorernas riskbedömning och revisionsplan

Revisorerna gör aktiva val i sin granskning, val som baseras på inhämtad kunskap och bedömning av risk i verksamheten. Revisorerna identifierar händelser och företeelser som innebär risk för att verksamhetens uppdrag inte kan genomföras eller att målen för verksamheten inte nås. Revisorerna bedömer också hur sannolikt det är händelserna eller företeelserna inträffar och vilka konsekvenserna kan bli.

Revisorerna bedömer risker i verksamheten i samband med den årliga planeringen av granskningens omfattning och inriktning. Arbetet dokumenteras i en *riskbedömning och revisionsplan*. I dokumentet redovisas revisorernas riskbedömningar och de granskningar som revisorerna avser att genomföra avseende aktuellt verksamhetsår samt planerade aktiviteter i anslutning till granskningsarbetet. Förutsättningarna för revisorernas uppdrag påverkas av förändringar i landstingets organisation, lagstiftning och andra förändringar i landstingets omvärld. Riskbedömningen ska revideras vid behov.

Utgångspunkten för revisorernas riskbedömning är de finansiella mål och de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt samt de bestämmelser som styr landstingets verksamhet.

Landstingets ledning, roller och ansvar

Landstingsfullmäktige anger övergripande mål för verksamheten och fattar beslut om landstingets budget. Landstingsstyrelsen, de olika ledningsgrupperna och verksamheterna skall konkretisera målen. De fastställda målen ska följas upp och utvärderas av landstingsstyrelsen. Verksamheterna mäter, följer upp och avrapporterar den egna *måluppfyllelsen*. Styrelsen gör en bedömning av måluppfyllelse på landstingsnivå som sedan redovisas till fullmäktige. Det är viktigt att de mål som formuleras, på olika nivåer i organisationen, är kongruenta och att rapporteringen till landstingsstyrelse och fullmäktige är anpassad till respektive politiska nivå.

I revisorernas uppdrag ingår att granska dels den *styrning* som landstingsstyrelsen utövar på uppdrag av fullmäktige, dels det övergripande *uppsiktsansvar* som landstingsstyrelsen har enligt kommunallagen. Revisorerna granskar även att landstingsstyrelsen *verkställer* de politiska besluten i enlighet med givna delegationer. Revisorerna bedömer den styrning, ledning och uppföljning som styrelsen utövar för att säkerställa att landstinget fullgör sitt uppdrag.

Det åligger landstingsstyrelsen att tillse att det inom landstingets verksamheter finns en god *intern kontroll*. En god intern kontroll förutsätter bland annat tydliga och dokumenterade rutiner och anvisningar samt ett uppdaterat attestreglemente som tillämpas i organisationen. Revisorerna granskar om landstingsstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll.

Landstingets verksamhet

Landstingets obligatoriska uppgifter är hälso- och sjukvård, tandvård samt kollektivtrafik. Exempel på frivilliga åtaganden för ett landsting är kultur utbildning, turism och regional utveckling. De frivilliga åtagandena ingår i Region Värmlands verksamhet. Kollektivtrafikmyndigheten har organiserats inom Region Värmland. Landstinget är en viktig finansiär till den verksamhet som bedrivs inom Region Värmland.

Hälso- och sjukvård samt tandvård genomförs i egen regi och av privata vårdgivare. Vårdval förekommer idag inom primärvården, Hälsoval Värmland. Valfrihet mellan privat och landstingsdriven verksamhet förekommer också inom tandvårdens område. Privata vårdgivare förekommer också inom andra områden.

Landstingsfullmäktige har i sin landstingsplan fastställt att landstingets verksamheter skall följas upp utifrån ett styrkort. Landstingsstyrelsen har ett ansvar för att följa upp och utvärdera verksamheten utifrån styrkortets olika delar.

Revisorerna redovisar nedan sin granskningsstrategi för fullmäktigemålen som presenteras i styrkortet: God folkhälsa, Trygga medborgare, Nöjda patienter, Vård utan köer, Vård utan vårdskador, Bäst vårdkvalitet, Attraktiv arbetsgivare, Minskat miljöavtryck samt Ekonomi i balans.

God folkhälsa, Trygga medborgare, Nöjda patienter (tidigare Medborgarperspektivet)

För medborgarna är tillgänglighet och tilltro till vården väsentliga frågor. Tillgänglighet till vården ingår i det övergripande målet för landstinget. Kraven på tillgänglighet regleras i hälso- och sjukvårdslagen i form av den så kallade vårdgarantin. För de landsting som uppfyller vissa tillgänglighetskriterier utgår statsbidrag. Fullmäktige har i landstingsplanen beslutat om mål för tillgängligheten baserat på kriterierna för vårdgarantin.

De demografiska förutsättningarna i länet och befolkningens hälsa påverkar verksamheten inom landstinget. När det gäller hälsan har befolkningen i Värmland enligt landstingets flerårsplan 2013-2015 historiskt sett sämre utgångspunkter än övriga riket. I detta sammanhang nämns t.ex. kortare förväntad livslängd än övriga riket och hög sjuklighet och översjuklighet i diabetes och hjärt- och kärlsjukdomar. Den regionala utvecklingen har enligt landstingets flerårsplan 2013-2015 länge präglats av sviktande befolkningsutveckling, en åldrande befolkning och en svag arbetsmarknad. Efter satsningar på kollektivtrafik och tack vare den lokala utvecklingen i gränsområdena mot Norge har arbetsmarknaden utvecklats positivt de senaste åren och synen på den regionala utvecklingen har blivit mer optimistisk. Flerårsplanen pekar också på att landstinget har en avgörande roll för den fortsatta utvecklingen genom sin roll på kollektivtrafikområdet via sin representation i Region Värmlands fullmäktige. Förutsättningarna vad gäller såväl hälsa som regional utveckling skiljer sig åt mellan olika geografiska delar av landstingets område.

Flera frågor berör såväl medborgare som verksamhet. Det gäller exempelvis kvalitet, där kvaliteten på den vård som erbjuds främst borde kunna betraktas ur ett medborgarperspektiv medan kvalitetsarbetet borde ha bäring på verksamheten. Ett liknande resonemang kan föras om patientsäkerhet.

Revisorernas granskningsinsatser inriktas mot följande områden:

- kvaliteten i vården ur ett medborgarperspektiv
- patientsäkerhet
- tillgänglighet till vården
- extern information till medborgarna
- landstingets folkhälsoarbete och andra prioriterade områden
- redovisning av måluppfyllelse i delårsrapporter, årsredovisningar och andra rapporter till landstingsfullmäktige

Vård utan köer, Vård utan vårdskador, Bäst vårdkvalitet, (tidigare Verksamhetsperspektivet)

Landstingets ekonomi och personalsituation gör att landstinget måste utnyttja resurserna på bästa möjliga sätt. Landstinget måste göra *prioriteringar* mellan och inom de olika verksamheterna. Det är angeläget att landstingsstyrelsen tillser att verksamhetens utveckling sker utifrån *medvetna politiska val och prioriteringar* av vilken verksamhet som skall bedrivas.

Landstingets arbete med *kvalitetsutveckling* är av stor betydelse. För att uppnå och bibehålla en hög kvalitet är det av största vikt att verksamheterna är uppdaterade avseende aktuell medicinsk och odontologisk kunskap och praxis. Det är av avgörande betydelse att verksamhetsutvecklingen sker utifrån *evidens och vetenskapligt beprövade metoder* samt att *följsamheten till nationella riktlinjer är god*.

Frågor kring *medicinsk säkerhet* är av stor betydelse. Genom att aktivt rapportera upptäckta risker, fel och brister i vård och behandling medverkar man till att utveckla den egna medicinska och odontologiska verksamheten. Det är därför viktigt att landstinget har en organisation som på ett effektivt sätt kan hantera *avvikelse* och avvikelserapportering och att dessa erfarenheter återförs till berörda verksamheter.

Här ingår även frågor som rör *säkerhet, skydd och hot*. Som exempel kan nämnas verksamhetens beroende av IT som medför risker såsom obehörig åtkomst av sekretessbelagt eller känsligt material och en ökad sårbarhet vid olika former av driftstörningar.

Landstinget är en viktig del av samhällets samlade beredskapsorganisation. Det är viktigt att utveckla *samverkan* inom hälso- och sjukvården och mellan hälso- och sjukvården och samhällets övriga beredskapsfunktioner.

Revisorernas granskningsinsatser inriktas mot följande områden:

- mål och målpuppfyllelse i landstingets olika verksamheter
- följsamhet till nationella handlingsplanen
- kvalitet i vården ur ett verksamhetsperspektiv
- patientsäkerhetsarbete
- verksamhetsuppföljning och utvärdering
- produktivitet, effektivitet och resursutnyttjande
- säkerhet, skydd, hot, sårbarhet och obehörig åtkomst
- samverkan inom landstinget, med andra landsting, kommunerna, privata vårdgivare med flera
- konsekvenser av Hälsovalet
- frågor kring medicinsk säkerhet och avvikelshantering
- landstingets beredskapsplanering
- processer för att stödja kärnverksamheten
- redovisning av målpuppfyllelse i delårsrapporter, årsredovisningar och andra rapporter till landstingsfullmäktige

Attraktiv arbetsgivare (tidigare Medarbetarperspektivet)

En framgångsrik *kompetensförsörjning* är av avgörande betydelse för kvaliteten i verksamheten. Den snabba utvecklingen inom diagnostik, behandling, omvårdnad samt teknik, understryker vikten av *kompetensutveckling* inom kärnverksamheten. Även stödfunktionerna behöver adekvat kompetensutveckling.

I landstingets långsiktiga strategi ingår att bli en *attraktiv arbetsgivare*, och enligt landstingsplan 2015, skapas därigenom bättre förutsättningar för framtida kompetensförsörjning.

Här är sjukfrånvaro, ledarskapsfrågor, arbetsmiljöfrågor och frågor som rör jämställdhet, arbetsorganisation samt anställnings- och arbetsformer viktiga att uppmärksamma.

Revisorernas granskningsinsatser inriktas mot följande områden;

- strategi för att bedöma, planera och arbeta med kompetensförsörjning
- strategi för rekryteringsarbete
- ledarskapsrekrytering och ledarskapsutveckling
- kompetensutveckling
- arbetsorganisation, anställnings- och arbetsformer
- arbetsmiljöfrågor, sjukfrånvaro
- kommande pensionsavgångar
- lönepolicy, arbetsvärdering och lönesättning
- redovisning av måluppfyllelse i delårsrapporter, årsredovisningar och andra rapporter till landstingsfullmäktige

Ekonomi i balans (tidigare Ekonomiperspektivet)

Fokus är *ekonomi i balans* och *rimlig kostnadsutveckling*. Här finns mål som rör landstingets budgeterade resultat och den budgeterade nettokostnadsramen.

Det är av stor vikt att landstinget vid planeringen av såväl investeringar som avyttringar av fastigheter har välgrundade beslutsunderlag.

Revisorernas granskningsinsatser inriktas mot följande områden;

- landstingsstyrelsens och verksamheternas styrning, uppföljning och interna kontroll
- arbetet med budget, prognos, delårsrapport och årsredovisning
- principfrågor god redovisningssed
- ansvar och roller i organisationen
- kontrollsystem avseende landstingets fysiska resurser med rutiner för löpande uppföljning av investeringsbehov och underhållsbehov
- investeringsbeslutens underlag och följsamhet till strukturbesluten.
- redovisningssystem inklusive förssystem och uppföljningssystem
- lönehantering; personalkostnader/personalskulder inkl pensioner
- intäkter: skatter, statsbidrag, vårdavgifter
- upphandling (LOU, privata vårdgivare)
- periodiseringsrutiner

Minskat miljöavtryck (tidigare Miljöperspektivet)

I landstingsplan 2015 anges att landstinget fortsatt ska arbeta för en *god miljö och en hållbar utveckling* samt att genomföra det *miljöpolitiska programmet*.

Landstingets verksamhet påverkar *miljön* på flera olika sätt. Landstingets verksamhet regleras, avseende miljö och miljörisker, huvudsakligen genom lagstiftning, lokala miljöföreskrifter och det egna miljöpolitiska programmet.

Revisorernas granskningsinsatser inriktas mot följande områden;

- landstingsstyrelsens styrning, uppföljning och interna kontroll för att nå målen i såväl landstingsplan som miljöpolitiskt program
- redovisning av måluppfyllelse i delårsrapporter, årsredovisningar och andra rapporter till landstingsfullmäktige
- landstingets hantering av miljörisker

Landstingets revisorer

Östen Högman

Daniel Berghel

Barbro Thunér

Bertil Hagelin

Lill Nilsson

Örjan Ström

Hans Kaijser